Cofinanțat de Uniunea Europeană

Prevenirea neregulilor și fraudelor în utilizarea fondurilor europene

Autoritatea de Management pentru Programul Regional București-Ilfov

De ce este importantă prevenirea neregulilor și fraudelor?

Bugetul Uniunii Europene este gestionat pe baza unor reguli financiare stricte stabilite prin **Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509**, care definește principiile și regulile pentru elaborarea, executarea și controlul bugetului UE.

Ce reprezintă prevenirea neregulilor?

Prevenția reprezintă **ansamblul măsurilor organizatorice, procedurale și de control** menite să evite apariția neregulilor sau fraudelor în obținerea și utilizarea fondurilor europene.

Cadrul legislativ care reglementează activitatea de prevenție :

- **Regulamentul (UE) 2021/1060**

Statele membre trebuie să instituie sisteme de management și control care previn și detectează neregulile.

- **Regulamentul financiar (UE) 2024/2509**

Bugetul UE trebuie executat conform principiului bunei gestiuni financiare și cu protecția intereselor financiare ale Uniunii.

- **OUG 66/2011**

Reglementează prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor în România.

Ce este neregula?

Conform Art. 2, lit. a) din OUG 66/2011:

- **Neregulă** - orice abatere de la legalitate, regularitate și conformitate în raport cu dispozițiile naționale și/sau europene, precum și cu prevederile contractelor ori a altor angajamente legal încheiate în baza acestor dispoziții, ce rezultă dintr-o **acțiune sau inacțiune** a **beneficiarului ori a autorității cu competențe în gestionarea fondurilor europene**, care a prejudiciat sau care poate prejudicia bugetul Uniunii Europene/bugetele donatorilor publici internaționali și/sau fondurile publice naționale aferente acestora printr-o sumă plătită necuvenit.

- Exemple de nereguli în programe regionale:

- cheltuieli neeligibile declarate la rambursare;
- nerespectarea procedurilor de achiziții;
- indicatori raportați fără justificare;
- contracte modificate ilegal.

<u>Nu este necesară intenția pentru existența unei nereguli.</u>

Ce este frauda?

- Frauda presupune intenție.

Conform Art.2, lit. b) din **OUG 66/2011** și legislației penale:

- **Fraudă** - infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, încriminată de Codul penal ori de alte legi speciale.
- Exemple tipice:

- documente false pentru justificarea cheltuielilor;
- ofertanți controlați de același beneficiar;
- facturi fictive.

!***Nu toate neregulile sunt fraude.***

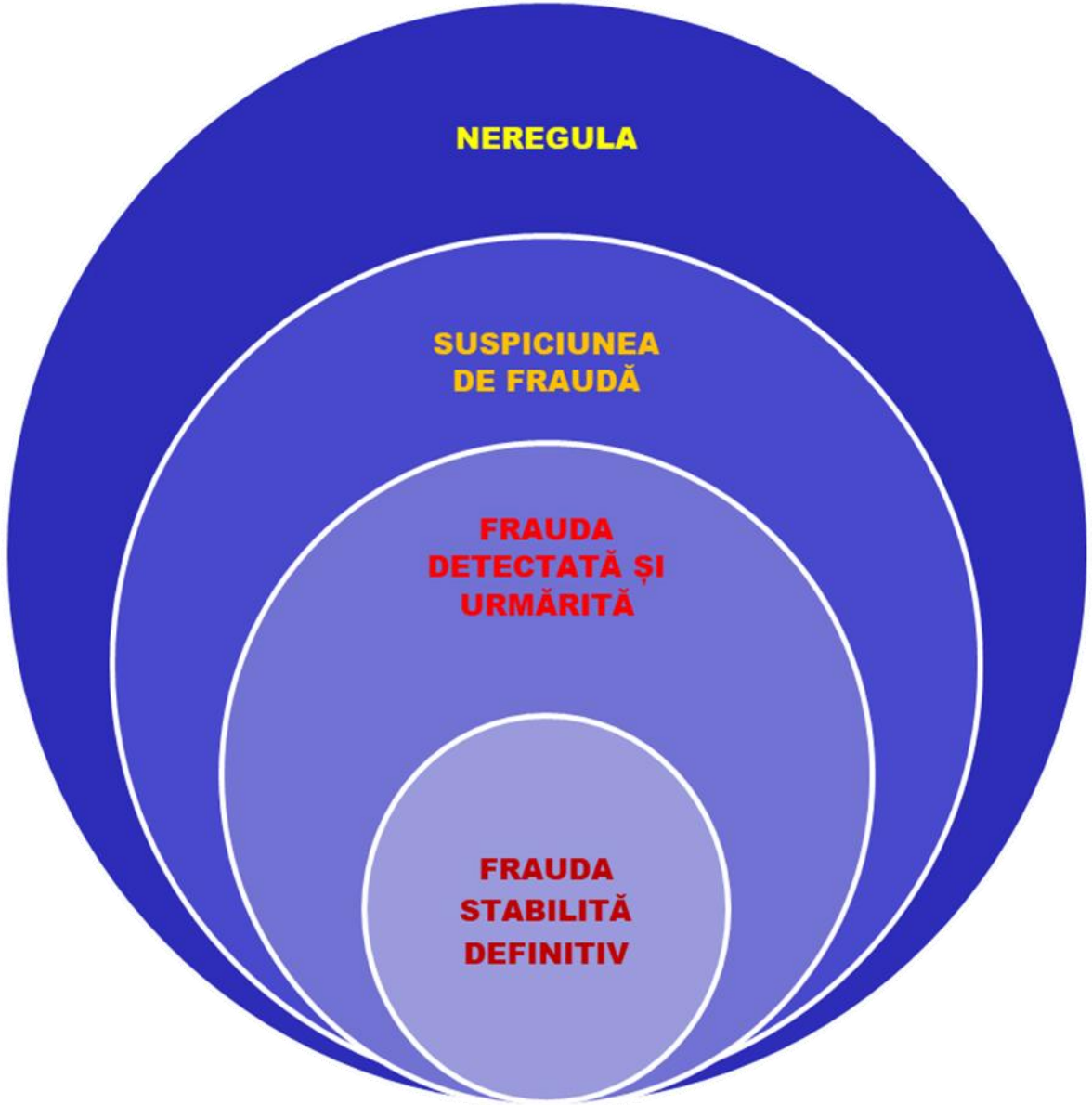
NEREGULA
SUSPICIUNEA DE FRAUDĂ
FRAUDA DETECTATĂ ȘI URMĂRITĂ
FRAUDA STABILITĂ DEFINITIV

De ce prevenția este esențială într-o regiune dezvoltată?

Programele regionale din regiunile dezvoltate au câteva caracteristici specifice:

- valori mari ale contractelor;
- beneficiari instituționali puternici;
- proiecte complexe de infrastructură urbană;
- piețe economice concentrate.

Aceste caracteristici cresc riscul de:

- conflicte de interese;
- distorsiuni ale concurenței;
- fraude în achiziții publice;
- dublă finanțare.

Rolul Autorității de Management în prevenție:

- Stabilirea sistemului de management și control;
- Elaborarea procedurilor și ghidurilor;
- Verificarea legalității și eligibilității cheltuielilor;
- Monitorizarea implementării proiectelor;
- Identificarea și gestionarea riscurilor de fraudă.

➢ ***AM este prima linie de prevenție***, *Auditul intervenind ulterior*.

Principiul prevenirii

Prevenția este mai eficientă decât ***corectarea***.

Un sistem eficient trebuie să:

- identifice riscurile înainte de apariția neregulilor;
- reducă vulnerabilitățile sistemului;
- asigure trasabilitatea deciziilor.

Principalele riscuri în gestionarea fondurilor:

- conflict de interese;
- nereguli în achizițiile publice;
- cheltuieli neeligibile;
- documentație incompletă sau incorectă;
- fraudă sau declarații false.

Zone de risc în programele din regiunile dezvoltate

Cele mai frecvente riscuri identificate :

➢ Achiziții publice

✓Exemple:
- specificații tehnice restrictive;
- ofertant unic repetat;
- modificări contractuale majore.

➢ Costuri supraevaluate

✓ Exemple:
- prețuri peste nivelul pieței;
- consultanță fără livrabile reale.

➢ Conflict de interese

✓ Exemple:
- un evaluator sau funcționar are legături cu un ofertant.

➢ Dublă finanțare

✓ Exemple:
- aceeași investiție finanțată din două programe.

Tipurile de proiecte cele mai expuse la risc

Cel mai frecvent au fost identificate riscuri în următoarele ***tipuri de proiecte***:

- **Proiecte IT**:
  - specificații tehnice create pentru un furnizor;
- **Proiecte de mobilitate urbană**:
  - modificări contractuale care cresc valoarea proiectului;
- **Regenerare urbană**:
  - costuri nejustificate pentru lucrări similare;
- **Infrastructură publică**:
  - subcontractare excesivă.

Instrumente de prevenție la nivelul AM

- proceduri clare de evaluare și verificare;
- separarea funcțiilor;
- verificări administrative și la fața locului;
- sisteme informatice de gestionare a proiectelor;
- monitorizarea conflictelor de interese;
- analiză de risc/măsuri administrative.

Prevenirea conflictelor de interese

- declarații de imparțialitate;
- verificarea relațiilor dintre participanți;
- mecanisme de recuzare;
- aplicarea orientărilor Comisiei Europene.

Rolul fiecărui angajat

- respectarea procedurilor;
- identificarea indicatorilor de risc;
- raportarea situațiilor suspecte;
- menținerea independenței profesionale;
- promovarea unei culturi a integrității.

Mesaje cheie

- Majoritatea neregulilor apar din ***lipsa prevenției***, **NU** din ***fraudă organizată***.

- Prevenirea neregulilor este o **obligație legală**, precum și o **responsabilitate comună** a tuturor celor implicați în gestionarea fondurilor europene.

- Integritatea sistemului depinde de fiecare dintre noi.

- *Cea mai bună corecție financiară este cea care nu mai trebuie aplicată.*

Mulțumim!

Codrina Andrioaiei - SGN
codrina.andrioaiei@adrbi.ro